راه آهن ایران در مسیر مدیترانه

عملیات اجرایی راه‌آهن شلمچه - بصره پس از دو دهه انتظار با حضور مقامات ایران و عراق آغاز شد

گزارش

به گزارش وزارت راه و شهرسازی، ساخت راه‌آهن شلمچه_بصره با حضور وزیر راه و شهرسازی و «محمد مخبر» معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران و «محمد شیاع السودانی» نخست‌وزیر عراق در نقطه صفرمرزی آغاز شد.

موضوع اتصال ریلی دو کشور ایران و عراق از دو دهه قبل به عنوان یک پروژه راهبردی مهم در مذاکرات مقامات ارشد دو کشور مطرح شده و چندین بار در خصوص اجرای آن تفاهم شد که به دلایل مختلف و بهانه‌تراشی‌های گوناگون و علیرغم چندین مصوبه شورای عالی امنیت ملی به نتیجه منجر نشد. در نهایت، وزیر سابق راه و شهرسازی مرحوم رستم قاسمی، برای رفع موانع و تسریع در آغاز عملیات اجرایی پروژه در مرز شلمچه، ضمن سفر به کشور عراق و دیدار با رئیس جمهور و نخست‌وزیر وقت این کشور، در تاریخ ۵ دی ماه ۱۴۰۰ صورتجلسه‌ای اجرایی با وزیر سابق حمل و نقل عراق به امضا رساندند که بر اساس آن مقرر شد اجرای این پروژه از سوی راه‌آهن دو کشور پیگیری شود.

پس از آن با پیگیری‌های انجام شده، مصوبه هیأت وزیران به شماره ۱۵۶۵۹۴/ت۵۹۴۸۱ه-مورخ ۴/۱۲/۱۴۰۰ نیز اخذ شد که بر اساس آن اجرای این پروژه به عهده راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران گذاشته شد. براین اساس مقرر شد سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت امور خارجه، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی در اجرای این پروژه راهبردی همکاری لازم را به عمل آورند.

علیرغم اهتمام و اعلام آمادگی چندین باره وزارت راه و شهرسازی و راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران در انجام این پروژه، وزارت حمل و نقل و راه‌آهن عراق با عنوان انتظار برای استقرار دولت جدید انجام کار را به حالت تعلیق نگه داشته بودند.

پس از روی کار آمدن دولت جدید عراق، با توجه به تأکیدات رئیس جمهور کشورمان در جلسات مختلف با مقامات جمهوری عراق و همچنین تأکیدات صورت گرفته در عملیاتی‌سازی و اجرای تفاهمات صورت گرفته در زمینه اتصال ریلی دو کشور در دیدار رهبر معظم انقلاب اسلامی ایران و نخست‌وزیر جمهوری عراق، محمد شیاع السودانی مورخ ۸ آذر ماه ۱۴۰۱ (۲۹ نوامبر ۲۰۲۲)، مجدداً موضوع پیگیری شد که با تغییر وزیر و مدیر عامل راه‌آهن عراق، موضوع در جلسه کمیسیون مشترک اسفند ماه و سپس در دیدار دو جانبه وزرای دو کشور مورد بررسی قرار گرفت.

در دیدار دو جانبه بین وزیر راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران و وزیر حمل و نقل جمهوری عراق که در تاریخ ۱۶ فروردین ماه برگزار شد، صورتجلسه همکاری مشترک امضا شد که بر اساس آن طرف عراقی مکلف شد بسرعت نسبت به تحویل زمین حدود ۱۶ کیلومتر ابتدای مسیر از سمت شلمچه جهت شروع عملیات اجرایی مین روبی به طرف ایرانی اقدام کرده و طرف ایرانی عملیات مین روبی را شروع کند. همچنین بر اساس این صورتجلسه مقرر شد طرف عراقی زمین‌های طرفین پل را جهت شروع عملیات اجرایی تحویل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران دهد.

در ادامه و پس از پیگیری‌های مکرر راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران از راه‌آهن عراق، جلسه‌ای در تاریخ ۱۶ اردیبهشت ماه در مرز شلمچه هماهنگ شد. در این راستا پس از جلسه روز شنبه مورخ ۱۶ اردیبهشت در مرز شلمچه و بازدید میدانی از مسیر مربوط به مین‌روبی و محل مطالعات و پایه‌های پل، تفاهمنامه‌ای اجرایی مابین مدیر عامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران و مدیر عامل راه‌آهن دولتی عراق به امضا رسید که بر اساس آن مقرر شد پیگیری‌های لازم برای تحویل زمین صورت گیرد. همچنین سایر موارد پیشبرد کار نیز به تفاهم رسید و نقشه مسیر مد نظر برای احداث ریل نیز که از سال ۲۰۰۷ مشخص شده بود به طور رسمی تحویل شد.

پس از پیگیری مستمر و نامه‌نگاری صورت گرفته و ارسال اسامی کمیته فنی راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ماه، پس از حدود یک ماه اعلام شد که موضوع در هیأت وزیران عراق به تصویب رسیده و آمادگی تحویل زمین را دارند. در نتیجه روز چهارشنبه ۲۴ خرداد ماه، جلسه‌ای در مرز شلمچه با حضور مسئولین حوزه‌های مختلف از جمله وزارت امور خارجه و نیروهای مسلح و همچنین استاندار بصره و با حضور سفیر جمهوری اسلامی ایران در عراق برگزار شد که طی آن به ناگهان از سوی استاندار بصره بیان شد که مسیری جدید در نظر دارد و استاندار بصره قول ارسال نقشه UTM مسیر جدید ظرف مدت ۴ روز را داد و سفیر محترم نیز در جلسه بیان داشتند که این موضوع حتماً انجام خواهد شد که با وجود گذشت بیش از ۲ ماه تاکنون محقق نشده است و بر اساس شنیده‌ها مقرر شده است ظرف روزهای آینده از سوی نخست‌وزیر جمهوری عراق تأیید و ارسال شود.

البته به منظور نشان دادن اراده دو کشور برای انجام پروژه، بخشی از حصار مرزی در امتداد ریل به صورت نمادین بریده شد و پس از رفتن سفیر و استاندار بصره، مجدداً از سوی مرزبانی عراق بسته شد و بیان شد که پس از ابلاغ رسمی به مرزبانی عراق قابل انجام خواهد بود که با توجه به پیگیری‌های انجام شده هنوز این اتفاق نیفتاده است.

در نهایت با پیگیری‌های مکرر راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران در خصوص مجوزهای مختلف مربوطه، به تازگی از سوی وزارت امور خارجه اعلام شده است این موضوع به طور کامل در هیأت دولت عراق به تصویب رسیده و به یاری خداوند متعال عملیات اجرایی پروژه بزودی آغاز می‌گردد.

شایان ذکر است، خطوط ریلی در کشور ایران تا نقطه مرزی شلمچه متصل است.

همچنین در عراق نیز از شهر بصره تا شهرهایی از جمله کربلا و بغداد خطوط ریلی متصل هستند و در صورت اتصال بین شلمچه تا بصره که طولی حدود ۳۲ کیلومتر دارد، شبکه ریلی دو کشور به یکدیگر متصل خواهد شد.

در این پروژه ۱۶ کیلومتر ابتدایی میادین مین پاکسازی نشده وجود دارد که مقرر شده است طرف ایرانی مین روبی را انجام دهد. پس از آن حدود ۱۶ کیلومتر خط ریلی عادی توسط طرف عراقی کشیده خواهد شد و نقطه انتهایی پروژه یک پل حدوداً هزار متری با دهانه متحرک روی اروند رود خواهد بود که مقرر شده است از سوی ایران مطالعه و اجرا شود.

وزیر راه و شهرسازی در پی حضور در مرز شلمچه از آغاز عملیات پروژه راه‌آهن شلمچه_بصره خبر داد که مقدمات آن از چندماه قبل در قالب تفاهمنامه و جلسات کارشناسی فراهم شده است و مقرر شده عملیات مین‌روبی ۱۶ کیلومتر در قرائن این راه‌آهن و احداث یک پل در محدوده اروندرود بر عهده طرف ایرانی باشد.

مهرداد بذرپاش وزیر راه و شهرسازی با حضور در مرز شلمچه گفت: با حضور معاون اول رئیس جمهور ایران و نخست‌وزیر کشور عراق عملیات پروژه راه‌آهن شلمچه_بصره که دو کشور بیش از ۴۰ سال در انتظار آن بودند، آغاز می‌شود.

بذرپاش اظهار کرد: مقدمات این کار از چندماه قبل در قالب تفاهمنامه و جلسات کارشناسی فراهم شده و در این راستا عملیات زیر ساختی نیز صورت گرفته است که به فضل خدا عملیات اجرا آغاز می‌شود و امید است این پروژه در کوتاه‌ترین زمان ممکن به سرانجام برسد.

وی ادامه داد: طول این خط ریلی ۳۲ کیلومتر است و نظر به اینکه در زمان جنگ تحمیلی می‌نهای زیادی در این محدوده وجود داشته است، عملیات مین روبی به طول ۱۶ کیلومتر در قرائن راه‌آهن، برعهده طرف ایرانی است.

وزیر راه و شهرسازی تصریح کرد: علاوه بر این ساخت یک پل در محدوده اروندرود نیز بر عهده طرف ایرانی است که ما تجهیز اولیه را انجام داده‌ایم و شرکت‌های مرتبط تعیین شده‌اند.

وی افزود: این کار با دستور معاون اول رئیس جمهور و نخست‌وزیر عراق آغاز شده و عملیات ریل‌گذاری از منطقه صفر مرزی شلمچه استارت خورده است تا زائرین عزیز مسیر جدیدی را از منطقه شلمچه به بصره و پس از آن به سمت نجف و کربلا شاهد باشند.

وزیر راه و شهرسازی با اظهار امیدواری به جنبه‌های گردشگری این پروژه مهم تصریح کرد: تکمیل راه‌آهن شلمچه به بصره علاوه بر اینکه موجب جهش تبادلات تجاری و بازرگانی دو کشور ایران و عراق می‌شود، موجب دسترسی سایر کشورهای واقع در شرق جهان از خطوط ریلی ایران به نیمه غربی و کشورهای حوزه مدیترانه خواهد شد.

مدیریت بازگشت زائران با نزدیک شدن به اربعین حسینی

وزیر وزیر راه و شهرسازی در پی حضور در مرز شلمچه با اشاره به افزایش حجم ورودی زائران به مرزهای ایران طی روزهای آتی، ۸۱۴ هزار نفر خروجی و ۳۵۰ هزار نفر ورودی را تا کنون در مرز شلمچه اعلام کرد.

مهرداد بذرپاش در جریان بازدید از مرز شلمچه گفت: مقرر شده طی یک فراخوان همه اتوبوس‌ها از سراسر کشور به پایانه‌ها بویژه پایانه‌های شلوغ مهران و شلمچه گسیل شوند تا زائران گرامی به موطن خود برسند.

بذرپاش افزود: مانند عملیات رفت که نهضت خوبی اتفاق افتاد و بسیاری از هم‌وطنان با نذر زائر با اتومبیل شخصی زوار را انتقال دادند، در مسیر برگشت نیز با تداوم این سنت حسنه می‌توانند زائران را نه لزوماً به مقصد مشترک بلکه به نزدیک‌ترین نقطه موطن زائر برسانند که این نهضت در عملیات برگشت می‌تواند به ما کمک کند و از بار ترددها بکاهد. وزیر راه و شهرسازی با ارائه آمار جابه جایی زائران در مرز شلمچه اظهار کرد: تا کنون ۸۱۴ هزار نفر خروجی و ۳۵۰ هزار نفر ورودی در شلمچه داشته‌ایم.

همچنین حجم ورودی به مرزهای ایران افزایش پیدا کرده و برآورد می‌شود طی روزهای آتی نیز این موج ادامه داشته باشد.

وی ادامه داد: در این راستا بخش زیادی از توان همکاران من در سازمان راهداری به مدیریت بازگشت زائران اختصاص پیدا کرده است. وزیر راه و شهرسازی به همراه محمد مخبر، معاون اول رئیس جمهور عازم خوزستان شد تا علاوه بر حضور در مرز شلمچه و نظارت بر روند تردد زائران اربعین، پروژه راه‌آهن شلمچه_بصره را نیز پس از دو دهه انتظار به ثمر برساند.

انتقال اتوبوس‌ها از سراسر کشور به پایانه‌های مرزی

وزیر راه و شهرسازی از انتقال اتوبوس‌ها از سراسر کشور به پایانه‌های مرزی خبر داد و از تاکسی‌های اینترنتی نیز خواست سفر خود را به پایانه‌ها و انتقال زوار اختصاص دهند.

وی با حضور در مرز شلمچه گفت: یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین پایانه‌های مرزی ما به کشور عراق، شلمچه است که هم‌اکنون موج برگشت آغاز شده است و طی چند روز آینده نیز این موج افزایش می‌یابد. بذرپاش افزود: همه تمهیدات همکاران من به مدیریت حمل و نقل برای موج بازگشت معطوف شده است که زائران بدون معطلی به موطن خود برسند. وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: از هم‌وطنان تقاضا می‌شود مانند عملیات رفت که در قالب نذر سفر، دیگر زائران را جابه جا کردند، در عملیات برگشت نیز زائران را در طول مسیر خود به نزدیک‌ترین مقصد زائر را برسانند که از بار حمل و نقل عمومی کاسته شود.

با سرمایه‌گذاری ۲۰۰ میلیون دلاری عراق انجام می شود

راه‌آهن تهران_کربلا راه ۲۰ ساله را دو ساله می‌رود!

به گفته مدیرعامل راه‌آهن، مجموع کل هزینه پروژه راه‌آهن تهران_کربلا حدود ۲۰۰ میلیون دلار است و مسئولان ایرانی و عراقی وعده‌ای دوساله برای تکمیل آن داده‌اند.

به گزارش ایسنا، راه‌اندازی خط ریلی شلمچه_بصره از ۲۰ سال گذشته مطرح بوده و در این سال‌ها همواره فرایند پرفراز و نشیبی داشته، اما به دلایل متعدد از جمله حضور داعش در عراق تا نبود اعتبار و عدم توافق با عراق برای واگذاری اراضی مورد نیاز، هیچ‌گاه مرحله اجرایی آن راه به جایی نبرده است. با رفع این مشکلات، آغاز مطالعات نهایی و عملیات اجرایی پروژه ریلی شلمچه_بصره در سال ۱۴۰۰، به نتیجه تصمیمات مقامات عراقی موکول شده بود؛ به‌خصوص اینکه مسیر مورد نظر برای ساخت راه‌آهن میان دو کشور، به مین‌روبی نیاز داشت؛ همان زمان رستم قاسمی_وزیر فقید راه و شهرسازی_دیدارهایی با مسئولان عراقی داشت تا زمینه توافق با عراق در خصوص اتصال ریلی ایران با این کشور را فراهم کند. همچنین وزیر راه و شهرسازی از آغاز عملیات اجرای مسیر ریلی راه‌آهن شلمچه_بصره و پل متحرک توسط دو کشور خبر داد و در عین حال اعلام شد که عراق وعده داده بابت احداث این پروژه ۲۱۵ میلیارد دینار عراقی هزینه کند و به انجام این پروژه در سال ۲۰۲۳ هم تأکید کرده است.

بدین ترتیب دیروز (شنبه) عملیات اجرایی راه‌آهن شلمچه_بصره با حضور معاون اول رئیس جمهور ایران و نخست‌وزیر عراق آغاز شد.

راه‌آهن در مسیر تکمیل حلقه مفقوده خط ریلی تهران_کربلا

در این راستا مدیرعامل راه‌آهن گفت: در دولت سیزدهم و از ابتدای حضورم در راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران، تحقق دیپلماسی حمل و نقل ریلی هم در مسیر شمال به جنوب و هم کریدور شرق به غرب در دستور کار قرار گرفت. همچنین به‌منظور تکمیل حلقه مفقوده در مسیر تهران_کربلا که همان مسیر شلمچه_بصره است، جلسات متعددی را با طرف عراقی داشته‌ایم.

سیدمیعاد صالحی افزود: یکی از موانع مختلف اجرای این پروژه این بود که محل اجرای این پروژه، محل عملیات کربلای پنج در دفاع مقدس بوده و می نهای فراوانی در این منطقه همچنان وجود دارد. در طول ماه‌های اخیر، نزدیک به ۱۶۳۰ عدد مین، کشف کرده‌ایم که توانسته‌ایم حدود ۱/۴ کیلومتر، خط ریلی احداث کنیم و پروژه وارد خاک عراق شود.

معاون وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: در ابتدا حداکثر ۱۶ کیلومتر می نهای به‌جا مانده از ایام دفاع مقدس بود که عملیات مین‌روبی را ایران بر عهده گرفته است. همچنین عملیات زیرسازی و روسازی، به طول حدود ۳۲ کیلومتر توسط طرف عراقی انجام می‌گیرد و نهایتاً پلی روی اروندرود و در میان بصره ایجاد خواهد شد. با توجه به تخصص مهندسین کشورمان، احداث این پل را ایران بر عهده گرفته است. صالحی با اشاره به برگزاری جلسات متعدد با طرف عراقی و توافق روی جزئیات عملیات و اخذ نقشه دقیق مسیر، گفت: تیم مین‌روبی و همه تجهیزات ما در نقطه صفر مرزی کاملاً آماده است. همچنین به جهت پیشبرد پروژه با توجه اینکه تمام مسیر در خاک عراق است، نیاز به مشارکت خوب طرف عراقی داریم.

۲۰۰ میلیون دلار برای تکمیل این پروژه در هیأت دولت عراق مصوب شده است

وی در ادامه گفت: سکوی مسافری جدیدی در خاک عراق ساخته شده است و حجم قابل توجهی ریل نیز وارد این کشور کرده‌ایم و این اقدامات با توسعه ایستگاه مسافری به شلمچه و اضافه کردن خطوط ادامه‌دار خواهد بود. مجموع کل پروژه طبق آنچه که در هیأت دولت عراق مصوب شده، حدود ۲۰۰ میلیون دلار است.

مدیرعامل راه‌آهن در یک برنامه تلویزیونی در خصوص برنامه زمانی تکمیل پروژه نیز اظهار کرد: طبق تفاهم امضاشده، برای کل پروژه بدون در نظر گرفتن مدت زمان ساخت پل، ۱۸ ماه در نظر گرفته شده است. در خصوص مدت زمان احداث پل بازشو نیز به‌طور موازی، پیش‌بینی ما بین ۱۸ ماه تا حداکثر ۲ سال است.

صالحی درباره تحویل زمین پروژه از طرف عراقی نیز گفت: ظرف روزهای آتی بنا است که این زمین تحویل ما داده شود و از زمان تحویل، حداکثر ۶ ماه زمان برای مین‌روبی در نظر گرفته‌ایم و به موازات آن طرف عراقی، عملیات زیرسازی و روسازی پروژه را انجام خواهد داد.

وی در رابطه با میزان ظرفیت مسافری، ترانزیتی و باری مسیر شلمچه_بصره افزود: هر خط ریلی بین ۸ تا ۱۰ میلیون تن امکان جابه‌جایی بار دارد و در حوزه مسافری نیز ظرفیتی حدود ۱۲ میلیون نفر پیش‌بینی می‌شود.

راه‌آهن شلمچه_بصره تا دو سال آینده به سرانجام می‌رسد

همچنین دیروز (شنبه) مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی در حاشیه بازدید از پایانه مرزی شلمچه، با اشاره به آغاز عملیات اجرایی خط ریلی شلمچه_بصره اظهار کرد: سعی می‌کنیم ظرف مدت ۱/۵ تا ۲ سال این پروژه را به سرانجام برسانیم.

نخست‌وزیر عراق نیز با بیان اینکه اجرای خط راه‌آهن شلمچه_بصره راه را برای اجرای پروژه‌های بعدی هموار می‌کند، اظهار کرد: ما تلاش می‌کنیم از طریق این پروژه، پروژه اتصال به نجف اشرف و بعد اتصال به کربلای معلی را اجرا کنیم.